

novo ministerstvo vse žile napnè, da se odpravijo neizmerni stroški in po njih nestrpljivi davki. Presvitli cesar sami so s tem začeli, da so ukazali, naj se odpusti vojakov. Treba bo armado vojaško in armado uradnikov zeló zmanjšati, da se znebi država stroškov; treba pa bo še po družih potih skrbeti za varčno državno gospodarstvo, katero je zdaj v tako napačno pot zlezlo, da na priliko celó „priklado za vojsko“ še pobira, čeravno že od 1859. leta vojske nimamo! Ako pridejo davki nazaj na staro mero, — ako pridejo bolje letine, — ako napredujemo mi sami, kolikor moč, v kmetijstvu in obrtnijstvu, da si poiščemo novih dohodkov, vrnili se bojo zopet bolji časi.

Prevdarjali smo to zato bolj na obširno, da vse tiste, kateri se mislijo preseliti iz svoje domovine, opomnimo: naj resno prevdarijo svoje okoliščine. ali jim je mogoče še strpeti domá kaka leta ali ne? To naj pred vsem prevdari vsak, da — ako se preseli v ptujo deželo — ne pride iz dežja pod kap. Ako bi bil drugod tak raj, kakor ga nekteri popisujejo, ne bilo bi toliko resnega prevdarka treba; kar rekli bi tudi mi: le na pot! Al sreča ni vsakemu tako mila kakor je nekteremu; eden jo dobro zadene, deset jih joče. Dobro se spominjamo, da je pred malo leti mnogo Tiroljcev in Čehov se prav revnih vrnilo domú iz Amerike, kamor so se malo let pred polni zaupanja podali. Pomislimo tudi to, koliko Nemcev je že v naše dežele se preselilo, mislé, da tukaj bojo v malo letih bogatini, — al čez 3, 4 leta so drugače govorili — s praznim žepom.

Kdor tedaj misli svojo domovino zapustiti, naj, kakor smo rekli, pred vsem se sam resno izpraša: ali si ne more domá nikakor več pomagati? in drugič, da vé, kam gré? Res, da sila kola lomi; al vendar svoj dom zapustiti, naj je celó zadnja pomoč, kadar že celó nobene druge ni!

Vprašate nas: ali bi bilo bolje na Ogrsko v Banat ali v knežijo srbsko.

Kako je s preselitvijo na Ogrsko, o tem Vam moremo že danes vse za gotovo povedati; kako pa je s Srbijo, o tem bomo prosili našega rojaka dr. Kovača, da nam prav na drobno pa vestno pové, kako bi ondi bilo z naselitvijo.

Kar se tiče preseljevanja na Ogrsko, Hrvaško, Slavonsko, srbsko vojvodino s temeškim Banatom in Erdeljo, je oklicala cesarska vlada 23. decembra 1858. leta naselno postavo (Colonisationsgesetz), v kateri je v 17. §. odločila polajšave novim kmetijskim naselnikom v omenjenih deželah in pogodbe, pod katerimi se polajšave zadobó. Te polajšave zadevajo: ali kadar se preseli toliko ljudi, da napravijo celo novo sosesko, ali kadar se preselijo le posamesni. Pred vsem moramo opomniti, da v tej postavi ni skrbjeno za take, kateri nimajo nič družega premoženja kakor le delavne roke. Najmanj je to, da, kdor se preseli v omenjene dežele, si saj 8 oralov zemlje kupiti more. Brez stroškov za pot tje, za zidanje hiše in poslopij in druge reči mora preselnik saj še 500 gld. gotovine imeti, da si kupi zemljišče. Z obdelovanjem svojega zemljišča bo imel gospodar s svojo družino toliko opravila, da ne bo mogel v delo hoditi na velike grajščine, da si kaj še povrh prisluži. Ako se jih toliko preseli, da naredé novo sosesko, je še ta pogodba, da morajo naselniki tistega naroda (magjarskega, slovanskega, nemškega, rumunskega) in tiste vere (katoliške, protestantiške itd.) biti, ki je v tistem kraju, v kterege se vselijo. Taka nova soseska mora najmanj imeti 1000 oralov svojega zemljišča in hiš se mora napraviti najmanj za 50 družin. Taki naselniki cele soseske so za 6 let prosti zemljiščinega davka in njegovih priklad, za 15 let pa hišnega davka in vseh

družih davkov od dohodka, pridobitka, in tudi 15 let nima dolžnosti delati na cestah in pri vodah zunaj svoje soseske. Drugi bolj posamni naselniki, ki si kupijo 8 oralov zemlje, so zemljiščinega davka prosti le 3 leta, družih davkov le 6 let.

To so poglavitne reči te postave, ktera naselnikom odpira pot na Ogrsko in ž njo združene dežele. Ne vemo, ali bojo koga vabile doli? In v teh deželah je velik razloček zemljišč. Res je, da so v obče zeló rodovitne, in da umna glava in pridna roka si pomagati more; al kdo vam bo pokazal: kje je dobro, kje ne? Kraji med Donavo in Tiso so deloma pešчени in manj rodovitni, deloma pa tudi zeló rodovitni in malo obljudeni; — Banat in južni podonavski kraji in bolj hribovski kraj unstran Tise med reko Körös in Mároš, proti Erdelji — to je zemlja za naselitev najbolj hvale vredna. Al ni tako povsod. Pred nekimi leti se je 80 družin hanoveranskih preselilo v županijo (komitat) Szabolcs v okolici debrečinski. Mnogo teh naselnikov je v nezdravem kraju konec vzelo, drugi pa so zagospodarili, ker jim zemlja ni toliko donašala, kakor so mislili, čeravno so oral kupili po 60 gld. Tako so se oslepili ti preselniki, ker se niso pred dohodom obrnili na kakega izvedenega človeka, da bi jim bil razložil, kako in kaj. Drugi Nemci so bolj pametno storili, ker so izmed sebe poslali človeka na ogled, da jim je, vrnivši se, razodel vse na drobno. Nemci od nekdej najbolj silijo tudi v te kraje, deloma za to, ker jih domača zemlja ne redí, nekteri pa tudi zato, da širijo in silijo svoj rod po svetu. Knjiga „Unsere Zeit. Jahrbuch zum Conversationslexicon III. B.“ to očitno trdi, rekoč na 194. strani: „Ogrska, dežela prihodnosti, je tudi zvezda Nemčii; Nemci so poklicani, da le-sem skladajo nemško kupčijo, nemško obrtnijo, nemško kulturo. Velika Nemčija bo tako se tudi trdno vstopila v jutrove dežele.“ Nemčija po takih očitnih glasih hoče izveličati ves božji svet — za gospodarstvo svoje, za žep svoj!

Toliko za danes o preselitvah sploh in o preselitvi na Ogrsko itd. Kadar nam odgovori na vprašanje naše g. dr. Kovač, podamo Vam tudi, kar bo on o Srbii pisal.

Živinoreja v našem cesarstvu.

Stan živinoreje v Avstrii se zvé najbolj iz tega, koliko se ptuje živine, kož, rogov itd. v naše cesarstvo vpelje in koliko v ptuje dežele iz našega cesarstva izpelje.

1863. leta je bilo vse to v denarjih cenjeno tako-le:

	vvožnja	izvožnja	razloček
živine na	14,551.200	8,099.200	6,452.000 gold.
živinskih pridel-			
kov na	9,606.800	6,525.600	3,081.200 „
skupaj	24,158.000	14,624.800	9,533.200 „

Po takem pošilja avstrijska država, ki meri 12.000 kvadr. milj, šteje 37 milijonov prebivavcev in je prav za prav poljedelska država, 9 milijonov in pol goldinarjev v srebru za živino v tuje kraje! Ni čuda tedaj, da taka država — akoravno ima rodoviten svet in za vse pridelke pristojno podnebje, od leta do leta v kmetijskem oziru bolj hira in se v uboštvo pogrezuje. Francozko, z Avstrijo enako velika država, izdaja za povzdigo poljedelstva vsako leto okoli 2 milijona frankov; v prevdarku stroškov države avstrijske za leto 1865 in 1866 pa še toliko krajcarjev ne zapazimo!

Gospodarska skušnja.

* Koliko oljnate preše k mleku pripomorejo. Iz skušnj, če se kravam lanénih, ogršičnih in